

eitt valdømi? Ja ella nei

Elsebeth M. Gunnleygsdóttur

NEI!

1 Eg haldi, at vit skulu fara aftur til eina skipan við fleiri valdømunum. Vit mugu tryggja so breiða umboðan av øllum Føroyum sum møgult. Øll økini eiga at vera tryggjað umboðan í løgtinginum. Vóru Føroyar líka væl útbygdar, sum tær eru nú, um tað einans var eitt valdømi? Hvat var vorðið av brúnni um streymin, av norðskálatunlinum, av hvalbiartunlinum, av sandiartunlinum og viðareiðistunlinum, um ikki útjaðarin var so væl umboðaður í løgtinginum? Høvdu vit havt Suðuroyar og Klaksvíkar Sjúkrahús? Hetta eru dømi um, hví tað er neyðugt at tryggja lokala umboðan í landspolitikkinum.

2 Júst nú er útjaðarin væl umboðaður í mun til miðstaðarøkið, men hvussu leingi heldur tað á? Kann tað ikki hugsast, at miðstaðarøkið fer at velja meiri taktiskt framyvir, at heldur enn at ávís valevni fáa yvir 1000 atkvøður, so fara veljararnir í miðstaðarøkinum at velja tvey umboð við 500 atkvøðum hvør? Í miðstaðarøkinum eru so nógvir veljarar, tí kunnu tey hugsa taktiskt. Hini økini í landinum hava ikki fólkagrundarlag til tess.

3 Prísurin at reka valdyst er vaksinnógv síðani tað gjørdist eitt valdømi. Miðstaðarøkið hevur sum heild hægri lønir, og valevni haðani hava tí betri møguleika at reka valdyst enn fólk í øðru økjum av landinum. Harumframt vísir tað seg at vera

lættari hjá fólki í miðstaðarøkinum at gerast kend kring landið, enn hjá Palleba og Marsannu av bygd at gerast kend í miðstaðarøkinum. So meðan miðstaðarumboðini kappast um atkvøður um alt landið, so hava mong av hinum valevnunum so gott sum ongan møguleika at kappast um atkvøðurnar í miðstaðarøkinum. Eg eri stórliga bangin fyri, at tað fyrst og fremst vera tey vælbjargaðu, ið verða valdi inn á løgting, tí tey hava best møguleika at marknaðarføra seg sjálvi.

4 Tá miðstaðarøkið hevur vunnið sær meiriluta í løgtinginum um nøkur valskeið, heldur tú, tey tá fara at broyta valskipanina fyri at tryggja størri lokala umboðan? Eg vænti, at tá vendist ikki aftur, tí tey eru fá, ið atkvøða seg sjálvi til hús.

5 Nú eru so nógvir, ið alla tíðina føra seg fram, júst tí at kappingin er so hørð, og tí teir kunnu fáa atkvøður um alt landið. Fyrr vóru politikkararnir nærri við á ein hátt. Í Norðoyggjum vistu øll, hvør Anfinn Kallsberg var. Hann gekk í millum okkum, og vardi okkara áhugamál. Nú skulu politikkarar úr øðrum økjum eisini vísa seg og royna eftir atkvøðum her norðuri, og elvir tað til meiri rumbul í tingarbeiðinum.

6 Eg vænti ikki, at tað, at fara aftur til fleiri valdømi, fer at ávirka kvinnumboðanina. Rákið á

tí økinum gongur rætta vegin, og vit síggja í kommunustýrum kring landið, at kvinnumboðanin veksur. Í Klaksvík eru vit nær um helmingurin konufólk í býráðnum, og eg vænti, at í einum løgtingsvali høvdu fólk atkvøtt nærum tað sama, sum á býráðsvali. Vit mugu tó áhaldandi eggja konufólkum at stilla upp og at velja aðrar kvinnur.

7 Øll eru meira ella minni lokal, eisini umboðini fyri miðstaðarøkið. Stórar upphæddir verða játtaðar til miðstaðarøkið, til Landssjúkrahúsið og Marknagilsdepilin, til dømis, men einans tá eitt sindur verður játtað uttanfyri miðstaðarøkið, verður tosað um lokalpolitikk. 300 milliónir verða játtaðar til útbýgging av Landssjúkrahúsinum og upprunaliga 15 milliónir til Klaksvíkar sjúkrahús, men kortini eru ákærurnar um lokalpolitikk at hoyra, meðan onnur tosa um heldur at niðurleggja sjúkrahúsið her norðuri. Tað er ein sannroynd, at neyðugt er allatíðina at stríðast fyri útjaðaranum, og tí má hann eisini verða umboðaður í landspolitikkinum.

Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttur

KLAKSVÍK
LØGREGLUKVINNA

Løgtingskvinna
fyrí Fólkaplokk

MYND: EYDBII MYNDIR

Seinastu tíðina hevur Norðlýsið varpað ljós á spurningin við at spyrja løgtingsfólk, hvør teirra støða er. Sambært Norðlýsinum er meirilutin av teimum, sum hava svarað, fyri, at sleppa av við verandi skipan.

Høvuðsgrundgevingarnar fyri at fara aftur til fleiri valdømi eru, at verandi valskipan riggar ov illa og tryggjar ikki lokala umboðan. Onnur vilja vera við, at eina valdømi førir til, at politikkarar reka meiri lokalpolitikk nú enn áður og leggja størri dent á at føra seg sjálvar framm enn flokkinn og politikk tess.

Onnur vilja vera við, at síðani broytingina, er tað vorðið nógv dýrari at stilla upp og reka valdyst.

Longu í 2010 legði formansskapurin fram eitt broytingaruppskot um at fara aftur til fleiri valdømi, nú fimm. Hetta førði til, at ikki færri enn fyra uppskot vóru lögð fyri tingið, millum annað eitt, ið vildi tryggjað konufólkum størri umboðan. Tó so, val kom í 2011 og tá datt mesta prátið um at broyta valskipanina burtur aftur. Inntil nú, tá val aftur stundar til.